

Za druhý vážnější, a v celku knihy rovněž editorem neodladěný, výkladový nedostatek lze mít zcela liknavý postoj k populární desinterpretaci Tarského ve věci přirozených jazyků. Nejen ve filosofii vědy, ale i v některých úvodech do filosofie, se lze setkat s neblahým opakováním Popperova omylu (k jehož popularitě později pomohl Davidson), že Tarski definoval pravdu pro přirozené jazyky. K tomuto se kniha nijak nevyjadřuje.

V této souvislosti přidám ještě jeden kritický bod. Z více důvodů bude stávající kniha na delší dobu jedinou kanonickou interpretační prací o Tarském. V kontextu této perspektivy si pak uvědomíme, že recenzovaná kniha je místy závažně neúplná, že zkratka měla obsahovat i další texty. Zcela chybí třeba nějaký přehledový text o tom, jak bylo na Tarského navázáno v definicích pravdy. Tady by se dala uvádět řada zajímavých věcných údajů – např. že v 60. letech 20. století se začali ti a ti filosofové a logikové přiklánět k přijetí pravdivostních děr a tedy k revizi principu bivalence, čímž začala Tarského práce pozbyvat jednoznačné uznání (atd.).

Závěr. Čtenář se jistě může ptát, zda si má tuto knihu obstarat a číst, anebo nikoli. Předně kniha patří k těm vsutku lepším, které si při určitých širších zájmech v analytické filosofii stojí za to přečíst. Knihu bych proto hodnotil, při desetibodové škále, devíti body. Ovšem pokud chce někdo někdy k Tarskému něco relevantního říkat, jiná volba než „přečíst“ mu prostě nezbyvá – a kniha je pro něj opravdu důležitá a cenná.

Jiří Raclavský

Marián Zouhar: *Problémy jazyka a počiatky analytickej filozofie*

Bratislava: aleph, 2010, 268 s.

Slovenský i český čitateľ mal v ostatnom období, presnejšie, počas ostatného desaťročia, možnosť zoznámiť sa nielen s viacerými slovenskými i českými prekladmi pôvodných prác niekoľkých vplyvných postáv analytickej filozofie či filozofie na ňu nadväzujúcej, ale aj s prácami autorov nášho, kedysi spoločného regiónu, ktorí dielo analytických filozofov kriticky reflektujú, či ktorí sami vo svojich prácach z tejto tra-

diacie čerpajú a analytickú filozofiu (v tej či onej podobe) praktizujú. Do tejto tradície možno bezpochyby zaradiť aj knihu Mariána Zouhara *Problémy jazyka a počiatky analytickej filozofie*.

Ide v skutočnosti o súbor dvanástich statí, z ktorých jedenásť už autor predtým v nejakej podobe publikoval, ktoré však vo viacerých prípadoch teraz doplnil, zjednodušil či inak modifikoval. Príbuznosť traktovaných problémov a ich systematické spracovanie však dávajú knihe prirodzenú ucelenosť. Čitateľ tak nemá pred sebou „zlepenec“ samostatných štúdií, ale systematizujúci prierez viacerých problémov filozofie jazyka.

S výnimkou prvej a poslednej state, teda s výnimkou Prológu a Epilógu práce, sa autor venuje niektorým logicko-sémantickým problémom jazyka a ich ontologickému či epistemologickému pozadiu, ktoré vystupujú v explicitnej či implicitnej rovine vo filozofickom diele Gottloba Fregeho a Bertranda Russella. Marián Zouhar viaceré z otázok filozofie jazyka, ktorým sa Frege a Russel venujú, reformuluje, domýšľa do dôsledkov a niektoré ich teoretické predpoklady, ktoré sú občas len naznačené, robí explicitnými. Výsledkom je potom nielen kritická rekonštrukcia ich sémantických, epistemologických či ontologických pozícií, ale aj otvorená, resp. neuzavretá polemika, ktorú s nimi Marián Zouhar pomyselne vedie. Vďaka tomu, že si Zouhar pozorne všima aj tie práce „otcov zakladateľov“, ktoré doteraz neboli výraznejšie reflektované, sa čitateľovi naskytá možnosť zoznámiť sa s komplexnejším priblížením ich filozofických názorov a ich vývoja. Navyše, jeho prvá a posledná štúdia ponúkajú autorov pohľad na okolnosti vzniku analytickej filozofie, resp. na možnosti využitia analytickeho filozofovania aj v takej tradičnej filozofickej disciplíne, akou je metafyzika.

Aj Prológ (prvá časť práce), aj Epilóg (štvrtá časť práce) obsahujú každý jednu štúdiu. Druhá časť práce sa venuje v rozsahu šiestich štúdií filozofii jazyka Gottloba Fregeho a tretia časť zasa v štyroch kapitolách približuje Russellov analytický prístup k sémantike, ontológii a epistemológii.

Autor v prvej stati s názvom „O vzniku analytickej filozofie“ oboznamuje čitateľov so svojim pohľadom na tie udalosti a okolnosti spoločenského a kultúrneho vývoja, ktoré viedli alebo význačne prispeli k vzniku analytickej filozofie. Zouhar zvlášť rozhodujúcu úlohu pripisuje trom udalostiam – vzniku modernej fyziky, rastúcemu uplatňovaniu matematiky vo fyzike a v ostatných prírodných vedách, a napokon vzniku modernej logiky v 19. storočí. Autorova forma priblíženia spo-

menutých troch faktorov je pritom skôr orientovaná na charakteristické znaky modernej fyziky, matematizácie a logiky, než na vlastný historický príbeh, ktorý by tieto znaky spájal s konkrétnymi aktérmi rodia- ceho sa analytického modu filozofovania.

Keď však Zouhar vo svojich úvahách o (modernej) fyzike tvrdí, že „[Fyzika] nepotrebovala zdôvodňovať objektivitu svojho poznania, t.j. skutočnosť, že poznáva objektívny svet“ (s. 24), nemožno s ním celkom súhlasiť, pretože či už Newtonove *Principia* alebo práce neskorších filozofujúcich fyzikov či matematikov, akými boli napríklad Ernst Mach či Henri Poincare, obsahujú nielen zdôvodnenia odlišných metód vedeckého poznávania, ale zahŕňajú aj odlišné metafyzické predstavy o tom, čo vlastne vedecké teórie reprezentujú.

Na druhej strane, podkapitola 1.5 tohto úvodného článku (s. 28 – 30) obsahuje dva veľmi pekné a zrozumiteľné príklady využitia kompetencii logiky na riešenie viacerých (typov) filozofických problémov, ktoré bezprostredne demonštrujú spôsob analytického filozofovania.

Staťou s názvom „O význame“ Marián Zouhar začína sériu štúdií o Fregeho filozofii jazyka. Porovnaním Fregeho prác z raného obdobia (počnúc jeho prácou *Begriffsschrift* z roku 1879) s jeho neskoršími, sémanticky zameranými článkami, ponúka autor interpretáciu termínov „Inhalt“, „Bedeutung“ a „Sinn“ a objasňuje ich sémantické vzťahy. V úvode textu na s. 37 je však bibliografický odkaz na prácu „Frege (... 1892/1992a, ...)“, ktorá sa ale v zozname použitej literatúry s týmto značením nevyskytuje.

V ďalších dvoch štúdiách sa Zouhar venuje Fregeho koncepcii zmyslu dvoch kategórií výrazov: najskôr vlastným menám, potom indexickým výrazom. Prvá z nich, s názvom „O zmysle vlastných mien“, prináša argument, zdôvodňujúci tézu, že Fregeho deskriptívna teória vlastných mien nezavádza pragmatické postupy, ako to naznačujú štandardné interpretácie. Na to, aby autor zosúladiť dve, na prvé čítanie rozporné tézy (z ktorých prvá sa viaže k tým Fregeho vyjadreniam, ktoré sa zdajú naznačovať, že každý používateľ jazyka (subjektívne) spája alebo môže spájať s (určitým) vlastným menom nejaký deskriptívny zmysel, zatiaľ čo druhá hovorí, že každému výrazu zodpovedá práve jeden zmysel), vypomáha si autor teoretickým rozlíšením jazykových entít na výrazy a semivýrazy, pochádzajúcim od Pavla Cmoreja (pozri Cmorej 2005). Zouhar potom tvrdí, že keď napríklad povieme, že dvaja ľudia spoja s vlastným menom „Aristoteles“ dva odlišné zmysly, tak to treba podľa neho „[...] chápať tak, že rôzne zmysly priradujú semi-

menu „Aristoteles“, nie vlastnému menu ako výrazu v pravom zmysle slova“ (s. 59). Ponúknutá interpretácia je originálna, no treba dodať, že vychádza zo zamlčaného predpokladu, že Fregeho sémantické názory z obdobia 90. rokov 19. storočia sú konzistentné, resp. bez vážnejšieho rozdielu s jeho neskoršími názormi v 20. storočí.

Podobnú dilemu autor rieši aj v ďalšej kapitole s názvom „O zmysle indexických výrazov“. Aj tu sa snaží zosúladiť tézu, že spojenie medzi výrazom a jeho zmyslom je stabilné, s tézou, podľa ktorej sa zmysel indexického výrazu mení v závislosti od jeho použitia. Zouharom navrhované riešenie je tu však teoreticky zložitejšie než v predchádzajúcom prípade, v ktorom sa venoval kategórii vlastných mien.

Problematike fregeovského zmyslu sa autor venuje aj v piatej a šiestej kapitole. V kapitole „O zmysle bez denotátu“ konštatuje, že Fregeho pojem *zmyslu* je konceptuálne závislý od pojmu *denotátu*. Týmto má na zreteli práve Fregeho charakterizáciu *zmyslu* ako *spôsobu danosti denotátu*. To však upozorňuje nás, predstavuje problém pre výrazy bez denotátu. Marián Zouhar si pritom všima, aké dôsledky má táto konceptuálna zviazanosť pojmov *zmysel* a *denotát* (výrazu) jednak pre tzv. seriózný diskurz, jednak pre fiktívny diskurz. Zouhar konkrétne o tejto konceptuálnej závislosti zmyslu od denotátu výrazu tvrdí: „V serióznom diskurze ju značne devaluje Fregeho úsilie postulovať konvenčné denotáty v prípade výrazov, ktoré nič nedenotujú práve preto, lebo vo svete neexistuje predmet, ktorého spôsobom danosti by mohol byť zmysel vyjadrený príslušným výrazom. ... Vo fikcii ju zase devaluje celková povaha viet z jazyka fikcie. Takéto vety nemôžu byť ani pravdivé, ani nepravdivé, a preto ani ich podvýrazy nemôžu nič denotovať“ (s. 88). Fregeho riešenie problému výrazov bez denotátov je ako pre seriózný, tak aj pre fiktívny diskurz neuspokojivé.

Práve šiesta kapitola práce, nesúca názov „O myšlienke a jej štruktúre“, je tou z pomedzi ostatných, ktorá nebola doteraz publikovaná. Autor si v nej kladie za cieľ poskytnúť analýzu Fregeho teórie myšlienky ako štruktúrovanej sémantickej entity. Detailne pritom mapuje Fregeho teóriu myšlienky založenú na princípe kompozicionality, všima si pritom aj Fregeho rozlišovanie medzi tzv. úplnými a neúplnými zmyslami a demonštruje, ako časti myšlienky do seba zapadajú, ako vytvárajú jednotu myšlienky (pozri s. 92). Zouhar najskôr zmieňuje Fregeho návrh riešenia problému, spočívajúci v rozlišovaní úplných (nasýtených) a neúplných (nenasýtených) zmyslov, kde jednotiacim momentom má byť práve ten zmysel v myšlienke, ktorý je nenасыte-

ný. Neskôr si všíma, že princíp kompozicionality, ktorý Frege prijímal ako pre denotáty výrazov, tak aj pre ich zmysly, sa svojou povahou na úrovni zmyslov diametrálne líši od toho, ako funguje na úrovni denotátov. Zouhar tento originálny postreh vyjadruje takto: „Funkcionálna povaha „nenasýtených“ denotátov spôsobuje to, že ak ich „nasýtíme“ argumentom, nedostaneme *komplex* funkcie a argumentu, ale priamo *hodnotu* funkcie pre daný argument“ (s. 101). A podľa Zouhara je to v prípade kompozicionality zmyslov práve naopak. Tvrdí, že ak „doplníme na prázdne miesto v „nenasýtenom“ zmysle nejaký „nasýtený“ zmysel, nedostaneme *ďalší* zmysel ako hodnotu, keďže v tomto prípade nepracujeme s funkciou, ale *komplex* pozostávajúci z tohto „nasýteného“ a „nenasýteného“ zmyslu“ (s. 102). Zhodnem sa so Zouharom na tom, že princíp kompozicionality „neregneruje“ na úrovni denotátov nijaký *komplex*, ale pokiaľ ide o povahu tohto princípu pre kategóriu zmyslov, *nesúhlasím* s jeho tvrdením, že doplnením nasýteného zmyslu na prázdne miesto nenasýteného zmyslu *nedostaneme* ďalší zmysel. Robím tak z naozaj prostého dôvodu: myšlienka, ktorú dostaneme po doplnení nasýteného zmyslu do nenasýteného zmyslu, je predsa len ďalší zmysel. Je však pravda, že na rozdiel od denotátov ide v tomto prípade o *komplex*.

Sériu fregeovských štúdií završuje kapitola „O logicky dokonalom jazyku“, v ktorej si autor všíma rozdiely medzi cieľmi i realizáciami koncepcie logicky dokonalého jazyka u Fregeho i Wittgensteina.

Russellovským témam filozofie jazyka sa Marián Zouhar venuje v štyroch ďalších kapitolách. Kapitola „O koncepcii jazyka vo vedeckej filozofii“, ktorá sériu s touto problematikou otvára, tvorí akýsi úvod do Russellovej filozofie logického atomizmu. Ide o koncepciu, ktorá predpokladá, že náš jazyk je adekvátnym obrazom nášho sveta a že je ho možné konečne analyzovať (s. 163). Preto aj analýza jazyka korešponduje s analýzou sveta.

Zouhar nás v tejto štúdií bližšie zoznamuje jednak s Russellovou ontológiou, jednak s jeho metódou filozofickej analýzy. Ukazuje, ako Russell využil jednoduché logické prostriedky k vyvráteniu monistickej ontológie, ktorá bola v tom čase vo Veľkej Británii rozšírenou filozofickou pozíciou. Navyše, v prístupnej forme približuje aj dnes už slávnu „teóriu deskripcii“.

Ontologickej problematike je venovaná aj kapitola „O ontológii: Russell verzus Berkeley“. Zouhar tu sleduje viaceré Russellove tézy a porovnáva ich s Berkeleyho idealizmom. Všíma si, že obaja britskí

empirici zdieľali mnoho spoločných princípov, no líšili sa predovšetkým v postoji k téze, podľa ktorej „o existencii niečoho viem iba vtedy, keď to nejako vnímam“ (s. 193).

Vývoj Russellovej teórie poznania a jej vplyv na jeho sémantiku a logiku je predmetom kapitoly s názvom „O vzťahu epistemológie a logiky“. Epistemologické úvahy podľa Zouhara otvorili Russellovi cestu pre jeho logicky významné odlišenie tzv. úplných a neúplných symbolov. Autor nám tu pomerne do detailov objasňuje Russellove kategórie poznania na základe oboznámenosti a poznania na základe deskripcie. Venuje sa sémantickým dôsledkom tých epistemologických princípov, ktoré Russell prijíma za svoje. Ponecháva pritom otvorený problém, či možno zmyslové údaje v Russellovom ponímaní (samozrejme popri všeobecninách) považovať za významy niektorých výrazov, keďže otázka objektívnosti zmyslových údajov nie je jednoznačne zodpovedaná.

Napokon, v poslednej russellovskej štúdii „O pomenovaní v logikom atomizme“ nám autor približuje dôvody, pre ktoré logický atomizmus zlyháva pri probléme pomenovania. Zouhar na úvod vymedzenia problému pomenovania na s. 216 píše: „... (individuum nemožno označiť deskripciou, lebo deskripcia predmet opisuje, lenže individuum sa nevyznačuje ničím, čo by sa dalo takto opísať)“. Nie som si istý, či chce autor naozaj (v intenciách princípov logického atomizmu) tvrdiť, že individuum sa *nevyznačuje* ničím, čo možno opísať prostredníctvom deskripcie. Mám za to, že ide o príliš silnú tézu. Zdá sa mi, že Zouhar chcel v skutočnosti povedať len to, že individuum *nie je totožné* s ničím, čo by sa dalo prostredníctvom deskripcie opísať.

Nakoniec, Epilóg *Problémov jazyka* zahŕňa štúdiu „O metafyzike a referencii“. Na rozdiel od Prológu, v ktorom boli okolnosti vzniku analytickej filozofie opisované v perspektívach zbavovania sa metafyzického bremena apriórnych špekulácií, záverečná štúdia predstavuje minimalistický, no zároveň optimistický projekt deskriptívnej metafyziky, využívajúci pritom logické prostriedky na analýzu a opis našich pojmových schém, ktorých prostredníctvom svet materiálnych telies identifikujeme, reidentifikujeme a opisujeme.

Neprežením, ak na záver poviem, že *Problémy jazyka a počiatky analytickej filozofie* sú nielen panoptikom problémov, ktoré rezonovali vo Fregeho a Russellových prácach, ale že prinášajú a predstavujú aj viaceré originálne riešenia a odpovede na otázky, ktoré boli položené už v počiatkoch analytickej filozofie. Zouharova práca je bezpochyby

minucióznou *analýzou* diel „otcov zakladateľov“ analytickej filozofie a rovnako dôsledne si všíma a navrhuje aj možnosti riešenia viacerých problémov. Možno ju tak priradiť nielen k tým prácam, ktoré sa venujú analytickému spôsobu filozofovania, ale určite aj k tým prácam, ktoré tento spôsob filozofovania praktizujú a ktoré preukazujú jeho teoretickú plodnosť a účinnosť.

Lukáš Bielík

Literatúra:

CMOREJ, P. (2005): Semivýrazy a výrazy. In: Sousedík, P. (ed.): *Jazyk, logika, věda*. Praha: Filosofia, 63-88.

Pro-Fil

elektronický časopis pro filosofii

Pro-Fil je elektronický časopis, který publikuje příspěvky z oblasti filosofie. Čtenáři zde naleznou texty, stati, rozhovory, recenze, anotace, upozornění a zprávy. Časopis zveřejňuje odborné studie i příspěvky vhodné pro výuku filosofie.

Profil, Vol. 12 (2011), No. 2

Z obsahu:

Pavel Materna: Logika, matematika, filozofie: Nový pohled na staré téma

Jiří Raclavský: Je paradox holiče paradoxem?

Jana Černá: Cognitio singularium: Renesanční historiae naturalis a jejich proměny

<http://profil.muni.cz>

Department of Analytic Philosophy
Institute of Philosophy of the Czech Academy of Science
Prague, Czech Republic

cordially invites you to take part in the conference to inaugurate the annual

ERNST MACH WORKSHOP/WERKSTATT ERNST MACH

The topic of this first conference is

ISSUES IN PHYSICALISM

Keynote speaker

Prof. BARRY LOEWER

(Rutgers University, New Brunswick)

will present a paper

“Direction of Time and Free Will”.

Papers either on this specific topic, or any other topic in contemporary physicalism that Prof. Loewer published on, are welcome. The selected speakers will have an opportunity to benefit from discussion with a foremost representative of the currently strongest philosophical program.

Please send abstracts of up to 500 words to emw@flu.cas.cz

Deadline for abstracts is **May 1, 2012**.

Workshop will be held on **June 25-26, 2012** at the Academic Conference Center of the Institute of Philosophy, Prague.

For more information on both this workshop and the whole Ernst Mach Workshop series, see www.flu.cas.cz/emw.

////////////////////
////////////////////
////////////////////**TEORIE VĚDY/THEORY OF SCIENCE**
časopis pro mezioborová zkoumání vědy / journal for interdisciplinary studies of science

TEORIE VĚDY se zaměřuje na zkoumání filosofických a metodologických základů vědeckého poznání, sleduje vzájemné vztahy vědy, techniky a společnosti, problematiku historického vývoje vědy a vědění a interdisciplinární vztahy mezi různými obory. TEORIE VĚDY je recenzovaný vědecký časopis zařazený do několika prestižních akademických databází (ERIH, CEJSH). Vychází čtvrtletně tiskem i online, publikuje odborné studie, komentované překlady, recenzní stati a zprávy z výzkumů v češtině a angličtině. TEORIE VĚDY je vydávána Kabinetem pro studium vědy, techniky a společnosti při Filosofickém ústavu Akademie věd ČR, v.v.i.

THEORY OF SCIENCE focuses on the inquiry into philosophical and methodological principles of scientific knowledge. It traces the interrelationship of science, technology, and society; the problems of the historical development of science and knowledge; and the interdisciplinary relations across and within Humanities, Social, Natural, and Life Sciences. THEORY OF SCIENCE is a peer-reviewed academic journal listed currently in several prestigious databases (ERIH, CEJSH). It publishes quarterly, in print and online, scholarly articles, annotated translations, reviews, and research reports in Czech and English. THEORY OF SCIENCE is published by the Centre for Science, Technology, and Society Studies at the Institute of Philosophy of the Academy of Sciences of the Czech Republic.

redakční rada / editorial board /// Jaroslav Anděl / Gerhard Banse / Geoffrey Batchen / Gil Eyal / Jiří Fiala / Sean Field / Adolf Filáček / Miloš Havelka / John Holmwood / Daniel Just / Hans-Herbert Koegler / William Outhwaite / Ladislav Tondl

adresa / address /// TEORIE VĚDY / THEORY OF SCIENCE /// Institute of Philosophy / Academy of Sciences of the Czech Republic / Jilská 1 / 110 00 Praha 1 / Czech Republic

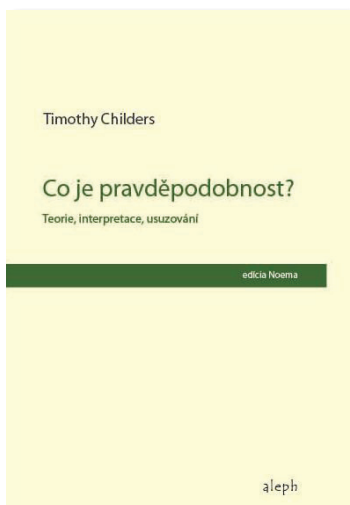
tel. +420/222 220.107
fax +420/222 220 725
e-mail teorievedy@flu.cas.cz
url <http://teorievedy.flu.cas.cz>

ISSN 1210-0250 (Print)
ISSN 1804-6347 (Online)
MK ČR E 18677

aktuální výzvy k tématickým sekcím jsou dostupné na stránkách <http://teorievedy.flu.cas.cz>

Timothy Childers:

Co je pravděpodobnost?

aleph,
Bratislava 2011,
228 strán, mäkká väzba

Cena: 12,50 €

Pri objednávke viac ako 3 titulov
20% zľava

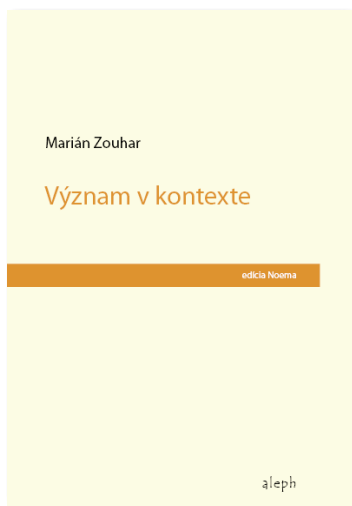
Knihu si môžete objednať
na adrese:
alephpublishing@centrum.sk

Teorie pravděpodobnosti je matematická disciplína založená na Kolmogorových axiomech, teorii míry a integrálu. Přesně takový dojem si odnese student matematiky po absolvování typického kurzu matematické teorie pravděpodobnosti. Kniha “Co je pravděpodobnost? Teorie, interpretace, usuzování” otevírá před matematiky, informatiky, ale i širokou veřejností rozmanitou škálu přístupů k modelování náhody a interpretaci pravděpodobnosti. Jak může Bayesův vzorec pomoci při hodnocení kvality várky piva a jaká je povaha bayesovské metody poznávání světa-epistemologie? Jsou hodnoty pravděpodobnosti opravdu regulérní sázkové koeficienty stanovené Ramseyho-de Finettiho větou? Které posloupnosti náhodných výsledků pokusu jsou opravdu “náhodné” a jak souvisejí s pojmem informace? Tyto a mnoho podobných otázek jsou v textu rozebírány z hlediska analytické filozofie, matematiky a logiky. Autor provádí čtenáře různými interpretacemi pravděpodobnosti pomocí putování studenta Prokopa, který pátrá po skutečné povaze pravděpodobnostních jevů v reálném životě (pojištění, kontrola kvality atp.).

Kniha analyzuje hlavní existující interpretace pravděpodobnosti (objektivní, subjektivní, propenzitní, logická) a uvádí jejich vlastnosti na mnoha klasických příkladech. Tato publikace je tak nepostradatelnou v knihovně každého čtenáře, který se zajímá o různorodé aspekty pojmu pravděpodobnost.

Marián Zouhar:

Význam v kontexte

aleph,
Bratislava 2011,
354 strán, mäkká väzba

Cena: 13,50 €

Pri objednávke viac ako 3 titulov
20% zľava

Knihu si môžete objednať
na adrese:
alephpublishing@centrum.sk

Kniha Mariána Zouhara sa zaoberá v súčasnosti veľmi živě diskutovaným témom analytickej filozofie jazyka. V tradičnom obrázku sémantiky bol výraz bezproblémově spät se svým významem. Ukázalo se však, že formální sémantika se až příliš vyhýbá realitě aktuálně používaných jazyků. Kontextualisté pak dokonce začali tvrdit, že význam výrazu je principiálně a podstatnou měrou určen kontextem jeho užití mluvčím. Sémantičtí minimalisté jim však oponují, čímž chrání spíše původní obraz jazyka. Už z metodologických důvodů jsou sympatie Mariána Zouhara jednoznačně na straně minimalistů a kontextualistické pozice podrobuje značné kritice. Aby však mohl adekvátně reflektovat jazykové sémantické evidence, jim navrhovaná teorie významu - minimalistický indexikalismus - není extrémním minimalismem.